

Handleiding Landelijke Klapekstertelling winter 2012/2013

1. Inleiding

De Klapekster is verdwenen als broedvogel maar neemt vermoedelijk licht toe als overwinteraar. Heeft dat van doen met bijvoorbeeld begrazing in natuurgebieden of niet? Hoeveel Klapeksters overwinteren in Nederland en wat is hun habitatvoorkeur, met name in relatie tot terreinbeheer? Om dit te onderzoeken organiseren Sovon, Waarneming.nl en Vogelbescherming samen twee klapekstertellingen. Deze sluiten aan op tellingen die in voorgaande jaren werden georganiseerd via Waarneming.nl. De meerwaarde van deze tellingen is dat gewerkt wordt met nog duidelijker afgebakende gebieden die dekkend worden geteld en dat informatie wordt verzameld over biotoopvoorkeur en beheer.

2. Werkwijze

Gebied claimen

- Claim het gebied wat je wilt tellen via Waarneming.nl. Hiervoor is het noodzakelijk om in te loggen. Ga via projecten naar Klapekstertelling 2012-2013. Via 'overzicht claimgebieden' verschijnt een lijst met vooraf geselecteerde voorkeursgebieden.
- In de prioriteitsgebieden (uitroepeteken naast naam gebied) zijn de afgelopen twee winterseizoenen Klapeksters waargenomen. Klik op de gebiedsnaam om de begrenzing te zien. Je claimt je gebied door op het groene vinkje te klikken.

gebied	provincie	geclaimd door
A28 - Utrechtse Heuvelrug	Utrecht	☒ waarneming invoeren
Amerongen - Amerongse Berg 	Utrecht	☒ waarneming invoeren
Amerongen - Amerongse Bovenpolder 	Utrecht	☒ waarneming invoeren
Amersfoort - Nimmerdor Prioriteits gebied	Utrecht	☒ waarneming invoeren
Amersfoort - Vlasakkers 	Utrecht	☒ waarneming invoeren

- Let op! Claim alleen een gebied als je dit dekkend gaat doorzoeken op het voorkomen van Klapeksters tijdens de twee telweekenden. Losse waarnemingen kunnen via het standaard invoerscherm van Waarneming.nl worden ingevoerd, niet via dit project. Ook losse waarnemingen buiten de telweekenden kunnen nuttig worden gebruikt om bijvoorbeeld de waarschijnlijkheid van een winterterritorium in te schatten.

Veldwerk

- De tellingen vinden plaats in twee simultane telweekenden: 22 & 23 december 2012 en 26 & 27 januari 2013. Er kan echter worden uitgeweken naar de vrijdag ervoor of de maandag erna. Doorzoek in beide weekenden eenmaal alle geschikte terreindelen in je gebied op het voorkomen van Klapeksters
- Klapeksters zitten niet altijd op hoge uitkijkpasten als toppen van bomen of paaltjes. Ze zitten ook regelmatig net onder de top in boomkruinen of juist in topjes van lage struiken. Letten op opvallende 'afwijkende' witte stipjes en deze controleren is ook een methode om ze op te speuren.
- Kleine en overzichtelijke gebieden zijn geschikt om in je eentje te tellen. Verplaats je langzaam door het gebied en sta regelmatig enige tijd stil, zodat je de omgeving goed kunt afspeuren. Heb je een Klapekster gevonden? Noteer goed het tijdstip en de exacte locatie, en houd de vogel in de gaten. Hiermee kun je voorkomen dat je de vogel dubbel telt als deze een paar honderd meter verder is gaan zitten.
- In grote gebieden, bijvoorbeeld uitgestrekte heidevelden, kan tellen een stuk lastiger zijn. De vogels verplaatsen zich soms

Foto: Peter Eekelder

over afstanden van enkele kilometers, waardoor de kans op dubbeltellingen groter wordt. Om deze reden is het beter om een groot gebied met meerdere mensen tegelijk te bezoeken.

- Bezoek gebieden die niet openbaar toegankelijk zijn niet zonder toestemming van terreineigenaren.
- Geen enkele Klapekster aangetroffen? Ook dat is waardevolle informatie! Het ontbreken van een Klapekster in een schijnbaar voor deze soort geschikt gebied kan immers, net zo goed als 'positieve waarnemingen', licht werpen op factoren die bepalend zijn voor het voorkomen.
- Let op kleurringen! Een overzicht van combinaties is te vinden op <http://www.cr-birding.org/node/813>. Informatie graag sturen naar symen.deuzeman@sovon.nl.
- Om meer zicht te krijgen op de habitatvoorkeur worden (facultatief) een aantal eenvoudige aanvullende vragen gesteld over het beheer en habitat (zie bijlage 1).

Telresultaten doorgeven

- Log in op Waarneming.nl. Ga via projecten naar 'Klapekstertelling 2012-2013'.
- Ga in 'overzicht claimgebieden' naar jouw geclaimde gebied en klik op 'waarneming invoeren'.
- Telde je meerdere individuen in één gebied, voer dan elke waarneming apart in.
- We gaan er vanuit dat wanneer je een gebied geclaimd hebt, dat het dan ook helemaal doorzocht is.
- Heb je een Klapekster waargenomen, laat dan bij 'protocol' 'losse waarneming' staan. Alleen dan kan een exacte positie worden aangegeven.

Klapekstertelling 2012-2013

Velden met ! zijn verplicht

protocol

! datum / tijd hh:mm

! gebied

! soort

! aantal onbekend man vrouw

Zeker Escape

onthoud alle velden onder dit aankruisvak

kleed

gedrag

waardplant

biotoop

weer

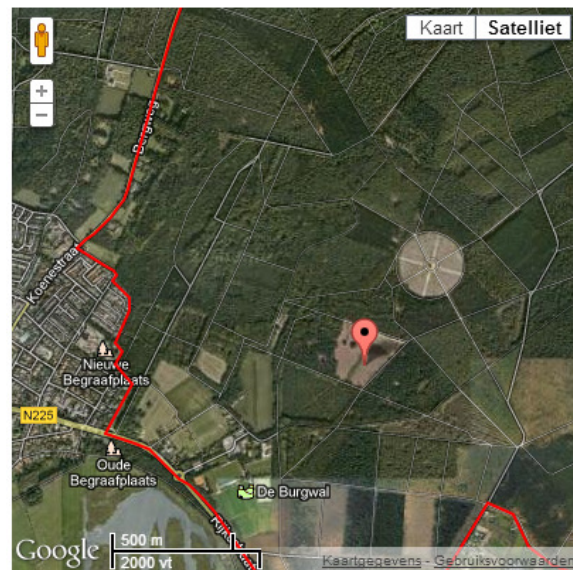
toelichting

Bescherming van kwetsbare situaties

vervagen tot

KM-hokvervaging

collectie / monster nr.

precisie 10m 100m 1km Gebied

rds X Y

wgs84 lat lng

- Heb je **geen** Klapeksters in je gebied waargenomen, kies dan bij 'protocol' voor 'gebied doorzocht' en vul bij aantal 0 in.

Klapekstertelling 2012-2013

Velden met ! zijn verplicht

protocol

! datum / tijd hh:mm

! gebied

! soort

! aantal onbekend man vrouw

Zeker Escape

onthoud alle velden onder dit aankruisvak

kleed

gedrag

waardplant

biotoop

weer

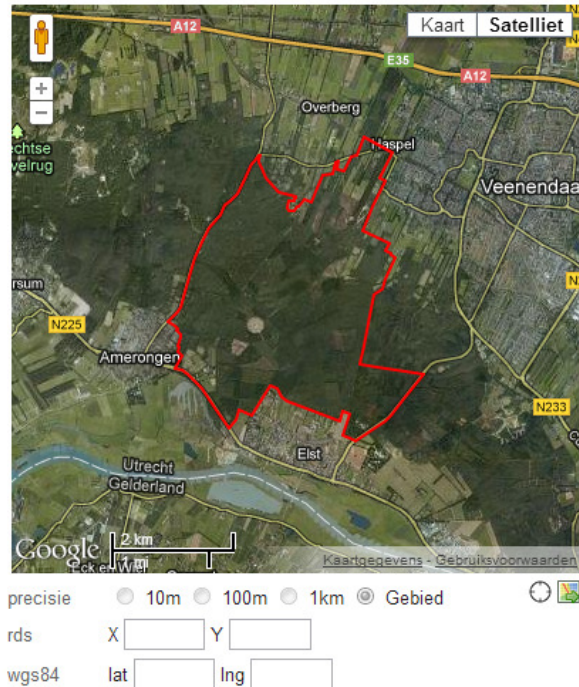
toelichting

Bescherming van kwetsbare situaties

vervagen tot

KM-hokvervaging

collectie / monster nr.

- Via de link 'Additionele informatie invoeren' onderaan je waarneming kunnen (facultatief) de aanvullende vragen over begrazing, habitat en vergrassing worden ingevoerd (zie bijlage 1).

2012-11-02 Klapekster - Lanius excubitor [Wijzig Foto toevoegen](#) [Geluid toevoegen](#) [Maak streeplijst](#) [Additionele informatie invoeren](#)

3. Terugkoppeling

Gedurende de loop van het project zijn de waarnemingen te volgen via de projectpagina. De tellingen worden bewerkt met behulp van de autoclustermethode. De resultaten zullen t.z.t. worden verwerkt in een artikel voor Limosa en Sovon-Nieuws. Deze stukken zullen ook digitaal beschikbaar zijn via Waarneming.nl.

4. Contact

Heeft u vragen of opmerkingen? Mail dan naar klauwier@sovon.nl.

We hopen op uw medewerking en zijn benieuwd naar de telresultaten!

Bijlage 1. Aanvullende vragen over beheer en habitat

1) Wordt het terrein begraasd?

- a) Nee, geen begrazing (ook niet recentelijk geweest)
- b) Ja, nu echter geen begrazing maar eerder in het seizoen wel (let op oude mest)
- c) Ja, vaste begrazing met vee, nl.
 - Paarden
 - Schapen
 - Runderen
 - Geiten
 - Moeflons (meerdere antwoorden mogelijk)
- d) Ja, tijdelijke begrazing met een herder of een verplaatsbare afrastering
- e) onbekend

2) Het gebied kan worden gekarakteriseerd als:

- a) Hoog- of laagveengebied
- b) Vochtige heide
- c) Droge heide
- d) Droge duinen
- e) Stuifzand
- f) Moeras
- g) Kapvlakte
- h) Agrarisch gebied

3) In hoeverre is het terrein vergrast?

- a) Weinig (<25% bedekking)
- b) Matig (25-75%)
- c) Sterk (>75%)